

Pirkko Jurvelin

Sydän, sydän!

Sydän, sydän!

© 2020 Pirkko Jurvelin

Kansi ja taitto: Suunnittelutoimisto Tammikuu Oy

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528025054

Sydän, sydän!

Pirkko Jurvelin

1.

Stella makasi aivan hiljaa. Kukaan ei voinut tietää, kuinka paljon hän ponnisteli saadakseen silmänsä auki, mutta jostakin kumman syystä se ei vain onnistunut. Kun silmät eivät auenneet ihan noin vain – niin kuin ne tekevät yleensä joka aamu automaattisesti –, hän yritti kurtistaa otsaansa, pullistella poskiaa, kipristää nenäänsä ja lopulta, kun mikään muu ei enää auttanut, hän päätti yksinkertaisesti nostaa sormillaan luomet ylös. Se olisi siinä sitten! Pahaksi onneksi Stellan kädet eivät toimineet, ja tässä vaiheessa hänen oli todettava, että jotakin oli pahasti pielessä.

- Minusta tuntuu, että hänen silmäripsensä liikahtivat.
- Olin näkevinäni pientä värinää etusormessa.
- Ihan kuin otsassa olisi ollut vähäistä liikettä.

Stella kuunteli ympäriltään kuuluvia kommentteja, ja hänen teki mieli huutaa, että kyllä hän ihan mielellään liikauttaisi vaikka ja mitä, mutta ei se nyt vain näyttänyt onnistuvan. Ja toisaalta, ehkei kannattanut heti ensi töikseen olla kauhean ärhäkkä ja äkkipikainen, sillä hänestä oli alkanut hiljalleen tuntua siltä, että hänen vuoteensa ympärillä olevat henkilöt olivat hänelle täysin vieraita. Siis kai hän nyt makasi vuoteessa? Toden totta, olisi kyllä kamalan kurjaa, jos hänen makuualustansa olisikin maantie, ja hän lojuisi tässä rekan yliajamana. Auttakaa, hyvät ihmiset, aukaiskaa edes minun silmäni!

– Nyt, nyt, katsokaa, hän herää! Voi, rakas, kuinka onnellinen minä olen! Rakas lapsi on herännyt!

Tuntematon nainen puristi Stellan kättä entistä lujemmin (vähempikin olisi riittänyt), hän nyyhkytti ja silitti Stellan hiuksia ja poskia lähes hysteerisen oloisena.

– Mikko, tule sinäkin ihan tähän Stellan viereen. Pitäähän isänkin saada olla lähellä lastaan tällaisena hetkenä. Kyllä tämä on ihanaa! Ottakaa nyt kuvia ja laittakaa instaan ja WhatsAppiin tutuille ja mummoille, niin että kaikki saavat tietää, nainen komensi muita huoneessa olijoita, heitä, joita Stella ei pystynyt näkemään. – Voi, rakas, kun me olemme pelänneet ja rukoilleet ensin koko leikkauksen ajan, siis seitsemän tai kahdeksan tuntia, ja sitten myös koko nämä kolme päivää, kun olet ollut kuin valekuollut.

Nainen katsoi ympärilleen ja oli tyytyväinen näkemäänsä, sillä ilmeisesti muut paikalla olijat nyökkäsivät: kyllä, kaikki olivat rukoilleet koko ajan, ihan varmasti.

– Stella, katso, isäkin on tässä. Isä lensi heti Milanosta, kun kuuli, että h-hetki on koittanut. Me olemme kaikki niin onnellisia, emmekö olekin!

Stellaa väsytti. Hän olisi halunnut painaa silmänsä kiinni, mutta toisaalta hän oli kiinnostunut tietämään, miten tilanne jatkuisi. Tuo liiallisen touhukas naisihminen oli ilmeisesti hänen äitinsä, ja ajatus siitä tuntui hiukan rasittavalta. Nainen oli toki kivan näköinen, ei mitenkään tanttamainen, vaan nuorekas tiukoissa farkuissa ja pitkissä hiuksissaan, mutta kaiken kaikkiaan, huh! Mikko hänen isänsä siis, näytti puolestaan olevan aika hiljainen tyyppi. Mitä ihmettä hän oli tehnyt Milanossa? Siitä hän ottaisi selvän heti kunhan saisi suunsa auki.

– Stella, tervetuloa elävien kirjoihin. Onneksi et kuollut, sillä olisi kamalaa olla perheen ainoa lapsi. Ne odotukset, tiedäthän? Tunnetko sinä minua? Huhuu, maa kutsuu tai oikeastaan pikkusisko Neea!

Stella katsoi tyttöä, joka hymyili hänelle iloisesti, ehkä hiukkasen nenäkkäästi. Siskolla oli samanlaiset pitkät vaaleat hiukset kuin äidillä, mutta muuten hän vaikutti rauhallisemmalta tapaukselta. Onneksi.

– Stella, tiedätkö, että missasit minun kolmetoistavuotissynttärini? Ne olivat eilen, ja sinä vain makasit täällä ihan raatona, vaikka olit luvannut tulla esiintymään minun kavereilleni. Mutta voit hyvittää asian, sillä minulla on maanantaina englannin koe, ja tuon kirjat huomenna tänne, niin että voit opettaa minulle verbien taivutuksia, tyttö jatkoi.

– Ei teho-osastolle voi tuoda koulukirjoja! Kaikkea sitä kuuleekin! Stellan pitää saada nyt levätä, että hän alkaa toipua sydämensiirrosta. Lääkäri lupasi, että täällä teholla menee vain viikko, korkeintaan kaksi enää, ja sitten pääset jo tavalliselle osastolle. Ja pian sen jälkeen kotiin! Voit uskoa, ettei Elvis päästä sinua silmistään sen jälkeen, kun astut ulos autosta kotipihalla.

Stella kuuli, kuinka hänen äitinsä jatkoi yksinpuheluaan ja huudahteluaan – tämän puhe tuntui olevan täynnä kysymys- ja huutomerkkejä–, kuinka isä kommentoi harvakseltaan, ja kuinka pikkusisko komensi häntä paranemaan mahdollisimman pian, koska hän oli luvannut auttaa tätä kevään kokeissa. Stella kuuli, muttei kuunnellut, sillä hänen mielensä täytti sanahirviö: sydämensiirto. Hänelle oli tehty sydämensiirto, ja ilmeisesti hän oli menettänyt leikkauksen yhteydessä muistinsa. Varsinainen lottovoitto! Ennen kuin Stella painoi silmänsä jälleen kiinni, hän ihmetteli hetken ajan mielessään, kuka oli tämä uskollinen Elvis, joka odotti häntä kotona.

2

– Emme osaa varmasti sanoa, mistä muistinmenetys johtuu. Lääkäri katsoi vuoroin Stellaa, vuoroin hänen äitiään. – Leikkauksessa oli hiukan ongelmia, ja jouduimme pitämään Stellan nukutettuna tavallista pidempään. Tällaista retrogradista amnestiaa esiintyy erittäin harvoin elinsiirtotapauksissa, mutta konsultoin juuri kollegaani Washingtonissa, ja hän oli kuullut vastaavanlaisesta potilaskertomuksesta. Stella on kuitenkin niin nuori, että tilanne korjaantuu mahdollisesti ajan kuluessa. En uskalla kuitenkaan luvata mitään. Toivon, että kotiin palaaminen stimuloi aivokuoressa olevaa muistovarastoa, ja sinä pystyt vähitellen palauttamaan asioita ja tapahtumia mieleesi.

Lääkäri katsoi nyt tutkivasti tätä potilasta, joka oli selvinnyt fyysisesti vaativasta leikkauksesta erinomaisesti, mutta jonka aivoissa oli tapahtunut jotakin niin outoa, ettei yksikään asiantuntija pystynyt selittämään sitä.

– Katsokaa yhdessä vanhoja valokuvia, tapaa kavereitasi – vaikka he nyt ovatkin sinulle vieraita –, tee niitä asioita, joista pidät. Sinun vanhempasi ja siskosi auttavat ja tukevat sinua sopeutumisessa. Tärkeintä on nyt, että sinulla on koko ihmiselämä edessäsi! Ilman tätä leikkausta et olisi nähnyt syksyä.

Stella hymyili ja nyökkäsi lääkärille, jolla oli kummallinen nimi: Markovits, ja joka puhui suomea vierasperäisellä korostuksella, mutta sitten hänen ajatuksensa alkoivat harhailla. Hän katsoi ikkunasta ulos ja näki, että taivas oli kirkkaansininen, aurinko paistoi, ja koivuissa

oli jo iso lehti. Oli toukokuun loppu, ja hän oli ollut sairaalassa nyt yli kuusi viikkoa.

Häntä jännitti kotiin paluu. Sairaalassa kaikki oli ollut helppoa, häneltä ei vaadittu mitään, hänen ei tarvinnut muistaa ja osata mitään, hän vain oli. Kotona sen sijaan... Stellaa pelotti ajatellakin, että hänen pitäisi mennä taloon, joka olisi hänen kotinsa, hänen pitäisi tunnistaa huoneita ja tavaroita, joita hän ei ollut mielestään koskaan aikaisemmin nähnyt. Oikeastaan ainoa asia, jota hän odotti, oli Elviksen tapaaminen. Se oli kuulemma hänen oma koiransa, porokoira, jonka eno oli tuonut mukanaan Lapista hänelle syntymäpäivälahjaksi kaksi vuotta sitten. Mitä, jos Elviskään ei tunnista häntä?

– Kyllä, totta kai. Äiti oli vauhdissa keskustellessaan lääkärin kanssa. – Olemme katselleet valokuvia yhdessä, olen videoinut meidän kotiamme, ja kaverit ovat lähettäneet videoterveisii. Olemme yrittäneet palauttaa asioita hänen mieleensä, mutta näyttää siltä, ettei hän todellakaan muista. Äiti vaikenä hetkeksi ja oli vähän aikaa neuvottoman näköinen.

– Nyt ei kannata hoppuilla eikä hätäillä. Nämä asiat ottavat aikansa. Muistatte vain, että hyljinnänestolääkkeet on otettava säännöllisesti, luontaistuotteet on kielletty, ja kielletyistä ruoka-aineistahan te olette jo saaneet listan. Ensimmäiset kontrollikäynnit ovat sitten täällä Helsingissä, ja vuoden kuluttua ne siirretään sinne Oulun yliopistolliseen sairaalaan. Sieltä löytyy sama ammattitaito kuin täältäkin.

Kun Stella ja hänen äitinsä olivat kätelleet lääkäriä viimeisen kerran, kiitelleet ja hyvästelleet, Stella livahti käytävään. Hän kuuli, kuinka äiti ja lääkäri vielä juttelivat, vaimensivat ääntään, ettei hän kuulisi, mutta ei hänen tarvinnut kuulla. Hän tiesi. Vaikka hän oli unohtanut täydellisesti oman elämänsä tapahtumat, hän muisti paljon muuta ja osasi käyttää puhelinta ja tietokonetta kuten ennenkin. Tietysti hän oli tutkinut tarkkaan kaiken, mitä kerrottiin sydämensiirrosta, ja kun hän oli käynyt asiasta läpi kaiken suomenkielisen materiaalin, hän oli

siirtynyt englanninkielisille sivuille (hän osasi englantia todella hyvin!).

Hän sai selville, että hyljinnäestolääkkeet alensivat vastustuskykyä, ettei hän saanut olla tekemisissä lintujen, matelijoiden eikä jyrsijöiden kanssa, ettei hän saanut syödä raakaa lihaa tai tyhjiöpakastettua kalaa eikä myöskään raakaa kananmunaa. Nämä rajoitukset eivät häntä juuri huolettaneet, sillä jo pelkkä ajatus raa'an lihan syömisestä toi oksennuksen maun hänen suuhunsa. Mutta kun hän luki, että hän voisi liitännäissairauksina saada osteoporoosin, munuaisten vajaatoiminnan tai kasvaimia, tai että hänen elimistönsä saattaisi ruveta kroonisesti hylkimään uutta sydäntä, niin silloin häntä oli ruvennut ahdistamaan. Oliko sydämensiirto sittenkään ollut hyvä juttu? Olisiko hänen pitänyt vain kuolla?

Eräänä yönä hoitaja löytänyt Stellan itkemästä vuoteessaan, ja lopulta hän oli kertonut pelkonsa ja huolensa tälle ystävälliselle naiselle, joka yritti lohduttaa tyttöä parhaansa mukaan. He olivat myös keskustelleet tukihenkilöstä, josta voisi olla apua sopeutumisessa, ja seuraavana päivänä potilashuoneen ovesta oli astunut sisään kovaääninen, komea nuori mies.

– Täälläkö se itkupilli asustaa? Kaapo meuhkasi ja heitti kukkapuskan Stellan sängylle. – Mitä ihmettä mimmi itkee, vaikka on saanut uuden elämän? Eikö se kelpaa? Mitä neidille pitäisi vielä olla, häh?

Kaapo oli parasta, mitä Stellan uudessa elämässä oli tapahtunut. Nuorelle miehelle oli tehty sydämensiirto kaksi vuotta aikaisemmin, ja nyt hän eli omien sanojensa mukaan parempaa elämää kuin koskaan ennen. Takapakkeja oli ollut ja muutama sairaalareissukin, mutta mitä niistä! ”Minä elän!” Kaapo huusi niin että koko osasto raikui, eikä Stella voinut olla nauramatta. ”Niin minäkin!” Stella karjaisi vastaukseksi, ja siitä lähtien hän oli päättänyt olla murehtimatta. Kaapo oli luvannut tulla tapaamaan Stellaa, kunhan tämä tulisi kontrollikäynnille Helsinkiin. He seurasivat toisiaan somessa, ja Stella tiesi, että tässä maailmassa

Stella raotti varovasti silmiään. Hän katsoi hämmentyneenä ympärilleen: Keitä olivat nämä ihmiset hänen sänkynsä vieressä? Miksi hän oli sairaalassa? Mitä oli tapahtunut? Stellalle kerrottiin, että hänelle oli tehty sydämensiirto, mutta itse hän ei muistanut asiasta mitään. Hän oli menettänyt leikkauksen yhteydessä muistinsa, koko entisen elämänsä.

Kotona ihmeteltiin, kuinka tytön luonne oli muuttunut: vaaleanpunaiset kimaltavat vaatteet vaihtuivat salibandy-asuun ja entisestä muotibloggaajasta tuli menestyvä junioripelaaja.

Kuka minä olen? Stella joutui usein kysymään itseltään. Onneksi hänellä oli ympärillään perheensä ja rakkaita ystäviä kuten Kaapo, Hilla ja Roope. Niin, ja tietysti ikioma porokoiria Elvis. Heidän tukemanaan Stella on lopulta valmis kohtaamaan totuuden.

